

Patriotisme econòmic, o intervencionisme dels governs

Les compravendes, les fusions, les aliances i les ofertes públiques d'adquisició formen part de la trajectòria vital de moltes empreses multinacionals i cotitzades. Es tracta de créixer, guanyar més, entrar a nous mercats, diversificar el negoci o guanyar la partida al principal competidor. Teòricament, els membres del consell d'administració que representen els accionistes d'una empresa són els qui decideixen o donen el vistiplau a determinades operacions o projectes de la companyia. Una decisió que hauria de quedar lluny d'interessos i pressions polítiques, tot i que en la pràctica alguns moviments no avalen aquesta independència.

El 'proteccionisme' francès.

França i el seu equip de govern acaben d'obrir la caixa dels trons amb l'aprovació d'un projecte de llei per blindar deu sectors econòmics que, al seu parer, són estratègics i per frenar la possibilitat d'una eventual opa hostil llançada per una empresa estrangera. Les indústries relacionades amb la defensa, la farmacologia i la seguretat són les "joies" que es beneficiaran d'aquesta pantalla protectora. Curiosament els casinos també figuren en aquesta llista.

Més enllà de les companyies que seran protegides, la maniobra del Govern de Villepin ha estat interpretada pel món empresarial i financer com un brot proteccionista conseqüència de l'amenaça que va suposar l'interès, després desmentit, de la multinacional PepsiCo per adquirir la francesa Danone. El rumor de l'estiu va fer que el primer ministre francès se situés a primera línia de foc per prometre "un futur francès per Danone", mentre el seu ministre d'Indústria, François Loos, va fer el mateix defensant l'aplicació de mesures per preservar les empreses emblemàtiques del país. "Volem reforçar la competitivitat i la independència de les nostres empreses i fer que estiguin en igualtat de condicions que les seves homòlogues estrangeres", deia Loos.

El primer ministre francès,
Dominique de Villepin.

El Govern francès ha llançat un decret antiopa per protegir les seves empreses de possibles intents de ser comprades per firmes estrangeres. La mesura no és ben rebuda per la UE, que hi veu un intervencionisme potent. D'altres governs també exerceixen control sobre les empreses, directament o indirectament a través de consells d'administració.

I és que la corporació Danone, primer fabricant de productes làctics frescos del món, amb 200 fàbriques repartides per més de 120 països (dos als Països Catalans), una xifra de negoci de 13.700 milions d'euros i una plantilla global de prop de 90.000 treballadors, no és un tresor per deixar-se prendre. No obstant això, les crítiques d'alguns

analistes i experts han sorgit, precisament, pel debat que ha generat el paper del Govern francès en aquesta operació virtual, que ha mostrat una voluntat intervencionista, també titllada de "patriotisme econòmic", impròpia del marc de l'Europa comunitària, on es predica la lliure circulació de persones i de capitals.

Doble moral. “La proposta francesa descobreix una clara doble moral, ja que d’una banda defensen el liberalisme econòmic, però quan els toca de prop, canvien d’actitud”, explica Juan Ignacio Sanz, professor de la facultat de Dret d’Esade. Per a Sanz, no deixa de ser una contradicció que França, després dels rumors d’un possible comprador no volgut per Danone, es decideixi a publicar una llista de deu sectors intocables que precisament no inclogui la indústria agroalimentària. “No deixen entrar a París, però les empreses franceses sí que surten fora les seves fronteres”, afegeix Sanz. Sense anar més lluny, France Télécom, que té una participació estatal, es va fer recentment amb Amena sense que l’executiu espanyol fes cap moviment.

A petita escala, i salvant les distàncies, Sanz veu el capítol Gas Natural-Endesa com una mostra més de l’empremta política que es deixa en algunes operacions, tot i que els governs sempre intenten fer bandera de la imparcialitat. El mateix comissari europeu d’Afers Econòmics, Joaquín Almunia, ho deia fa uns dies en una vi-

sita a Barcelona. “Sigui qui sigui l’encarregat d’estudiar l’opa sobre Endesa ho haurà de fer basant-se en criteris tècnics i mai polítics”, assegurava. A Itàlia, amb la compra frustrada de la Banca Nazionale del Lavoro (BNL) per part del BBVA i d’Antonveneta per part de l’holandès Abn Amor, també ha sorgit la polèmica per la suposada intervenció de les autoritats –el governador del Banc d’Itàlia– per evitar el control estranger d’empreses o bancs autòctons i punters. A Alemanya, la decisió de Porsche de comprar el 20% de Volkswagen (matriu de Seat) també és una mostra de la voluntat protectora entre els mateixos gegants de l’automoció davant qualsevol amenaça exterior.

Sota l’atenta mirada de Brussel·les. La Comissió Europea es mira amb lupa la proposta de França per tal que no vulneri les lleis comunitàries i el bon funcionament del mercat interior. Tot i que l’executiu francès s’ha afanyat a dir que el decret “antiopa” pensat per protegir empreses estratègiques no significarà saltar-se la normati-

va, sens dubte hi ha qui s’ho mira amb recel i espera alguna actuació. L’any 2003 va ser el mateix Govern espanyol qui va veure com el Tribunal de Luxemburg declarava il·legal l’acció d’or que l’executiu mantenia en les empreses privatitzades i per la qual es reservava el dret a vetar qualsevol opa o decisió important. Segons l’executiu comunitari, un bon nombre de companyies han seguit les seves recomanacions i han eliminat aquest dret especial. En un informe difós recentment, Brussel·les va comptabilitzar un total de 141 empreses europees amb l’acció d’or, la majoria relacionades amb els sectors de les telecomunicacions, gas, energia, banca, asseguradores i serveis postals. A l’estat espanyol encara hi ha tres empreses amb aquest blindatge: Telefónica, Repsol i Endesa, tot i que la capacitat per exercir aquest dret restrictiu ja té data de caducitat. La UE també ha volgut alertar sobre una dada prou significativa: les cinc primeres empreses europees per capitalització, Telefónica, Eni, Enel, Telecom Italia i Repsol, encara reserven un últim vot per l’opinió dels seus respectius estats. Una realitat que no deixa de generar incompatibilitats amb el principi comunitari de circulació de capitals. Malgrat tot, les empreses espanyoles en borsa tenen altres mecanismes per dificultar operacions no desitjades, com la limitació del dret a vot fins un 10% del capital.

La Comissió Europea no veu amb bons ulls, doncs, l’opció de protegir-se d’una opa hostil fixant nous blindatges ni que els governs adoptin mesures més enllà del mercat per figurar, de manera presencial o amb dissimulada distància, dins el consell d’administració. No obstant això, molts es pregunten què passarà si grans multinacionals i, per ser més precisos, corporacions xineses, pretenen entrar amb força a Europa a través de compres d’empreses bandera. Els Estats Units han estat els primers a frenar les aspiracions de creixement del gegant asiàtic vetant l’adquisició de la petrolera Unocal per part de la xinesa Cnooc. Una moneda amb dues cares: l’agressiva globalització i conquesta de nous mercats, però amb proteccionisme identitari si toca.

Anna Cristeto